

Svardokument - innspill til nytt program for næringsparker og havner

I arbeidet med det nye programmet for næringsparker og havner ønsker vi innspill på vilkårene for programmet. Innspillene vil brukes i det videre utviklingsarbeidet.

Nedenfor har vi spesifisert de punktene vi ønsker innspill på.

Slik gjør du:

- 1) Skriv inn dine kommentarer i dette svardokumentet
- 2) Lagre som en pdf
- 3) Last opp svardokumentet i skjemaet i eposten du fikk av oss

På forhånd takk!

Vilkår i programmet	Kommentar og innspill
Navn: Anita Orlund Bedrift: Fornybar Norge	
Avgrensning og definisjoner Vi vurderer å benytte samme definisjon for et næringsområde, som benyttes i ordningen for deling av fornybar kraft: Med <u>næringsområde</u> menes et geografisk avgrenset areal der næringsvirksomheter er samlokalisert, og omfatter næringsparker, industriparker og lignende hvor næringsvirksomheter samarbeider, har fellesfunksjoner og deler infrastruktur.	Fornybar Norge er skeptisk til at definisjonen fra delingsordningen brukes som avgrensning i dette programmet. Ordningene har ulike formål. Definisjonen i delingsordningen avgjør hvem som kan dele strøm. Enovas program skal få fram helhetlige løsninger på energi- og effektutfordringer. Brukes definisjonen slik den står, faller store deler av områdene med

<p>Næringsområde omfatter ikke generell næringsbebyggelse i by- og sentrumsområder.</p> <p>Se også RMEs digitale veileder for ytterligere beskrivelse av definisjonen.</p> <p>Også <u>havner</u> kan søke forprosjektstøtte. Med havn mener vi et havneområde som er:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omfattet av havne- og farvannsloven • har mottaksplikt • er tilrettelagt for at interesserte brukere får tilgang til havneinfrastrukturen. <p>Flere selvstendige næringsaktører skal drive næring i tilknytning til anlegget. Et kaianlegg som primært benyttes av én aktør kan ikke søke om støtte gjennom dette programmet.</p> <p>Det samme vil gjelde for bedriftshavner som ikke tilbyr anløp og tjenester for andre enn havneeeier selv eller havneeeiers kunder og leverandører.</p>	<p>næringsvirksomhet i Norge utenfor, blant annet næringsbebyggelse i by- og sentrumsområder og områder der virksomhetene ikke har formelle fellesfunksjoner. Disse områdene kan ha de samme utfordringene med nettkapasitet og effekt som programmet skal løse. Vi ber Enova velge en avgrensning som gjør at flest mulig områder med en felles energi- og effektutfordring kan søke. Ved å ta utgangspunkt i kommunenes arealplaner for næringsvirksomhet (lilla farge), vil avgrensningen være konkret og klar for alle aktører.</p> <p>Gitt at definisjonen fra delingsordningen brukes; er det da et krav om etablert samarbeid og fellesfunksjoner for å få vurdert søknaden? Det bør i denne ordningen åpnes for samarbeid som kan utforskes og avklares i et forprosjekt.</p> <p>Det er bra at havner kan søke. Samtidig er det uklart om havner omfattes av delingsordningen. Hvis de ikke gjør det, får havneprosjekter begrenset nytte av arbeidspakke 6 om lokal produksjon og deling. Vi anbefaler at Enova avklarer dette med RME, slik at søkerne vet hva som kan realiseres.</p>
<p>Krav om etablert næringsområde</p> <p>Næringsområdet som skal utredes må være etablert. Det er rom for å inkludere planlagte nyetableringer på næringsområdet, men det gis ikke støtte til planlegging av helt nye næringsområder.</p>	<p>Vi anbefaler at programmet også åpner for transformasjonsområder og nye næringsområder. Det henger sammen med vårt innspill om avgrensning: programmet bør nå flest</p>

	<p>mulig områder med en felles energi- og effektutfordring.</p> <p>Når arealer omreguleres til næring, tas områder som allerede er bygd ut i bruk på nytt. De møter de samme utfordringene med felles infrastruktur og begrenset nettkapasitet som programmet skal løse.</p> <p>For nye områder er det billigst å planlegge energifleksibelt før arealer, nett og bygg er låst. Holdes nye områder utenfor, lønner det seg å bygge konvensjonelt først og søke støtte til ombygging senere. Det blir dyrere for både aktørene og samfunnet.</p>
<p>Innhold i utredningen</p> <p>Forprosjektet skal utrede 4 obligatoriske arbeidspakker. I tillegg kan man utrede 1-3 valgfrie arbeidspakker.</p> <p>Obligatoriske arbeidspakker:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kartlegging av laster og effektbehov 2. Vurdering av konvertering til vannbåren varme og utnyttelse av overskuddsenergi og fjernvarme 3. Vurdering av styring og flytting av laster 4. Vurdering av samarbeid og organisering <p>Valgfrie arbeidspakker:</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Energilagring (termisk eller elektrisk) 6. Lokal energiproduksjon (termisk eller elektrisk), inkludert delingsløsninger 7. Andre relevante fleksibilitetsløsninger <p>Utredninger som følger av krav i Energikartleggingsforskriften eller Forskrift om kost-nytte-analyse av mulighetene for</p>	<p>Vi støtter at forprosjektene skal se energi- og effektbehov i sammenheng, og at varme, overskuddsenergi og fjernvarme er med.</p> <p>Vi foreslår at «vurdering» i arbeidspakkene erstattes med «utredning». Et forprosjekt skal gi grunnlag for en investeringsbeslutning. Da må tiltakene beskrives med kostnader, effekt og plan for gjennomføring, slik at aktørene kan ta stilling til dem.</p> <p>Vedr. Arbeidspakke 4:</p> <p>Selve forretningsmodellen som må etableres for at energisamarbeidet skal kunne realiseres må også utdypes under dette punktet. Dette bør være noe tydeligere presisert under "arbeidspakkebeskrivelsene".</p>

<p><u>å utnytte overskuddsvarme</u>, kan ikke støttes av Enova.</p> <p>Virksomheter som har gjennomført slike utredninger, kan imidlertid søke støtte til et forprosjekt som <u>bygger videre</u> på arbeidet. Det er en forutsetning at de lovpålagte utredningene er ferdigstilt før søknaden sendes inn.</p>	<p>Forret/tningsmodell er like viktig som teknologisk mulighetsrom.</p> <p>Vi foreslår også at arbeidspakke 5, 6 og 7 blir obligatoriske. Lagring, lokal produksjon og andre fleksibilitetsløsninger påvirker effektbehovet direkte og hører hjemme i en helhetlig utredning. Enovas eget kunnskapsgrunnlag om batterier anbefaler å prioritere batterier i næringsbygg som del av helhetlige løsninger der lagring og styring kombineres.</p> <p>Søker bør kunne vekte de sju arbeidspakkene ulikt ut fra forholdene i området. En pakke med lite potensial kan besvares kort med en begrunnelse, og ressursene kan brukes der gevinsten er størst. Da får alle områder en helhetlig gjennomgang innenfor støtterammen.</p> <p>Forprosjektene bør også kartlegge hvilke regelverksbegrensninger som treffer området, for eksempel grensen på 5 MW per næringsområde i delingsordningen og kravet om at produksjonen må stå på bebygd areal. Det gir et realistisk bilde av hva som faktisk kan bygges.</p> <p>Nettselskapet bør involveres i arbeidspakke 3 og 4. Nettselskapet avgjør i praksis tilgjengelig kapasitet, og også om området regnes som et næringsområde i delingsordningen.</p> <p>I arbeidspakke 4 bør forholdet mellom gårdeier og leietaker være et eget tema. Enovas batterirapport peker på manglende insentiver hos</p>
---	--

	leietakere og driftsselskap som en barriere. Forprosjektet bør gi et forslag til hvordan kostnader og gevinster fordeles mellom partene.
<p>Konsortiedeltagere og leverandører</p> <p>Minst 2 foretak må gå sammen om søknaden. Disse må være etablerte virksomheter (energibrukere), og de kan ikke ha samme eier, eller inngå i samme konsern.</p> <p>Prosjektet søker som et konsortium, der ett selskap er ansvarlig søker og har kontrakten med Enova.</p> <p>Det må legges ved en samarbeidsavtale/ intensjonsavtale mellom ansvarlig søker og hver konsortiedeltager i søknaden.</p> <p>Prosjektdeltagere er enten konsortiedeltagere, som kan få støtte til egeninnsats (egne timer, dokumentert med timeliste), eller leverandører i prosjektet (kostnader dokumentert med faktura).</p>	<p>Vi foreslår at kravet om minst to foretak uten felles eier erstattes av et krav om én ansvarlig søker med forankring i området. Dagens krav utelukker mange områder med næringsvirksomhet, for eksempel næringsparker der én eiendomsbesitter har mange leietakere, og industriområder med én eier og mange virksomheter og leverandører. Energi- og effektutfordringen i slike områder er like reell. Ansvarlig søker kan være eier av området, en prosjektutvikler, en havn eller en stor energibruker.</p> <p>Enova peker selv på samarbeid som en av de største utfordringene. Samarbeid og organisering er allerede obligatorisk arbeidspakke 4. Det bør derfor utredes i forprosjektet og ikke være en forutsetning for å søke. Leietakere og andre energibrukere på området bør kunne delta i konsortiet, også når eiendommen har én eier.</p> <p>Mange havner er offentlig eid. Det bør avklares om kommunale eller interkommunale havneiere kan være ansvarlig søker.</p> <p>Nettselskap og kommune bør kunne delta i konsortiet uten at det påvirker kravene til søker.</p>
Støttebeløp	Ingen merknad

Maksimal støtte per forprosjekt er 50 % av godkjente kostnader, oppad begrenset til 2 MNOK.	
Gjennomføringstid Forprosjektet må gjennomføres innen 18 måneder fra søknaden blir godkjent av Enova (vedtaksdato).	Ingen merknad
Utbetaling Hele støttebeløpet utbetales ved sluttrapportering.	Vi foreslår delutbetaling underveis. Utbetaling først ved sluttrapport er en barriere for mindre aktører og for egeninnsats, og kan hindre at prosjekter kommer i gang. Delutbetaling, for eksempel 40 % ved godkjent midtveisrapport eller annen avtalt milepæl, senker terskelen og knytter utbetalingen til fremdrift.
Budsjett Det skal legges ved et budsjett der kostnader per arbeidspakke og per prosjektdeltager (konsortiedeltagere og leverandører) er spesifisert.	Ingen merknad.
Andre kommentarer? F. eks. Hvilke barrierer møter dere i dag? Hva mangler for å komme fra idé til investering?	Barrierer vi ser i dag Gjennom arbeidet med delingsordningen har Fornybar Norge sett flere regulatoriske barrierer som begrenser hva et forprosjekt kan føre til: grensen på 5 MW per næringsområde, at aktører med egen produksjon ikke kan dele med hverandre, begrensninger for batterier og lagring, og at dynamisk deling ikke er et krav. Et godt forprosjekt hjelper lite hvis regelverket stopper gjennomføringen.

	<p>Dynamisk deling gir etter vårt syn de beste insentivene til å bruke strømmen når den produseres. Vi ønsker at dette får en tydeligere plass når delingsordningen videreutvikles, og at forprosjektene kan bidra med erfaringer på dette.</p> <p>Fra idé til investering</p> <p>Forprosjektet bør munne ut i et konkret investeringsgrunnlag. Vi ber Enova beskrive hvordan programmet henger sammen med Enovas øvrige støtte til investeringer, slik at søkerne ser veien videre.</p> <p>Ytterligere innspill</p> <p>Samle opp regelverksbarrierer. Forprosjektene vil avdekke konkrete hindringer i regelverket. Enova bør samle disse og formidle dem til RME og Energidepartementet. Det gir myndighetene et faktabasert grunnlag for å justere ordningene.</p> <p>Del erfaringer og maler. Sluttrapporter, samarbeidsavtaler og avtaler om kostnadsfordeling bør gjøres tilgjengelige. Da slipper neste næringspark å starte på null.</p> <p>Fleksibilitetsmarkeder. Forprosjektene bør vurdere om området kan delta i lokale fleksibilitetsmarkeder, for eksempel via en aggregator. Enovas batterirapport viser at næringsbygg har bedre forutsetninger for dette enn boliger, særlig når de inngår i et energifellesskap.</p> <p>Havner. Lading av fartøy og landstrøm bør ses i sammenheng med resten av havneområdets</p>
--	---

	<p>effektbehov. Batterier på land kan gjøre landstrøm mulig også der nettkapasiteten er begrenset.</p> <p>Beredskap. Lokal produksjon og lagring kan gi området bedre forsyningssikkerhet. Vi foreslår at slike gevinster kan tas med i vurderingen av forprosjektet.</p> <p>Kunnskap fra Fornybar Norge. Vi gjennomfører et FoU-prosjekt om videreutvikling av delingsordningen for næringsområder, med vekt på lagring og fleksibilitet. Prosjektet avsluttes i mai 2027, og vi deler gjerne resultatene med Enova.</p>
--	---

Tusen takk for dine innspill!